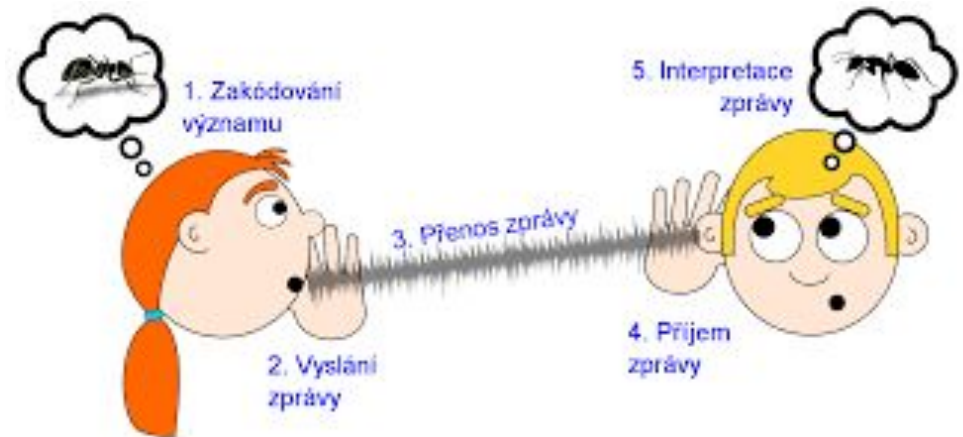
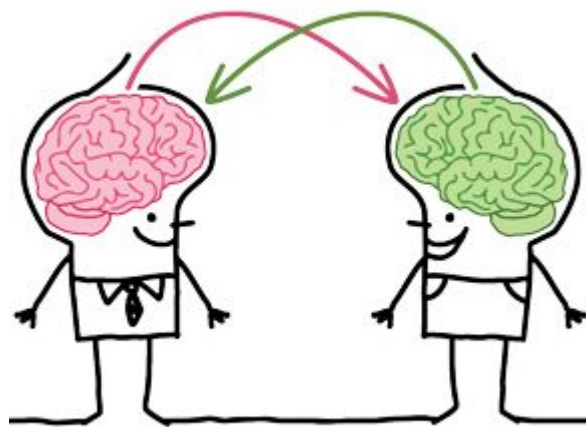

Komunikace a proces tlumočení

Jak probíhá komunikace?

Řečový akt

- samotný výpovědní akt (*činnost artikulačních orgánů*)
- obsahový akt
- komunikační záměr (*volba jaz. prostředků*)
- účinek na posluchače

Komunikační situace

základní funkce makrokontextu

- **motivační** (*vnější podnět, který startuje komunikaci*)
- **determinační** (*mluvčí zohledňuje ke komu mluví a podle toho volí jazykové prostředky*)
- **aktualizační** (*upřesňuje význam slov a vět*)

Význam vs. smysl sdělení

ne vždy bývá na srdci to, co na jazyku

Propustit ne popravit!

Co kdybys vynesl koš?

Zkus to říct ještě jednou.

Zajít si na skleničku.

Sbalit si svých pět švestek.

Musím!

Milujete své děti, že?

Já ti zavolám.

Včera to bylo peklo!

Význam vs. smysl sdělení

nejazykové prostředky (*pomáhají pochopit smysl sdělení*)

- váha slov
- presupozice
- kotext
- kontext
- výška, síla, zbarvení hlasu
- tempo řeči
- frázování (pauzy)
- intonace

řeč těla (mimika, postavení těla, gesta)

Recepční procesy

- komunikační kanál
- scénář
- kontext
- všeobecné znalosti
- odborné znalosti
- jazyk komunikantů, jeho užití

Komunikační kanál

příčiny selhání

- mechanická překážka (překlep, šum)
- fyziologická překážka (nedoslýchavost)

Scénář

příčiny selhání:

- odesílatel a příjemce vkládají do situace nesprávný scénář

U: Dejte synovi 10 korun na Angolu.

O: Neposlouchá, nikam nepojede!

Kontext

příčiny selhání:

- u mnohovýznamových slov a homonym není bez kontextu možné správně určit jejich myšlený význam

Rozdílné znalosti

příčiny selhání:

- rozdílné všeobecné znalosti mluvčího a posluchače
- rozdílné odborné znalosti mluvčího a posluchače

Je veselý jako hypochondr v márnici.

Copak máš fata morganu?

Užití jazyka

příčiny selhání:

- rozdíly v individuálním jazyce komunikantů
- rozdíly v jazyce sociálních skupin, žargonu, slangu

A: Kup mi hřebíky

B: Na co je potřebuješ?

A: Nemám co kouřit.

Na silnici z Brna do Kuřimi je mikrovlnka.

Jak probíhá komunikace přes tlumočníka?

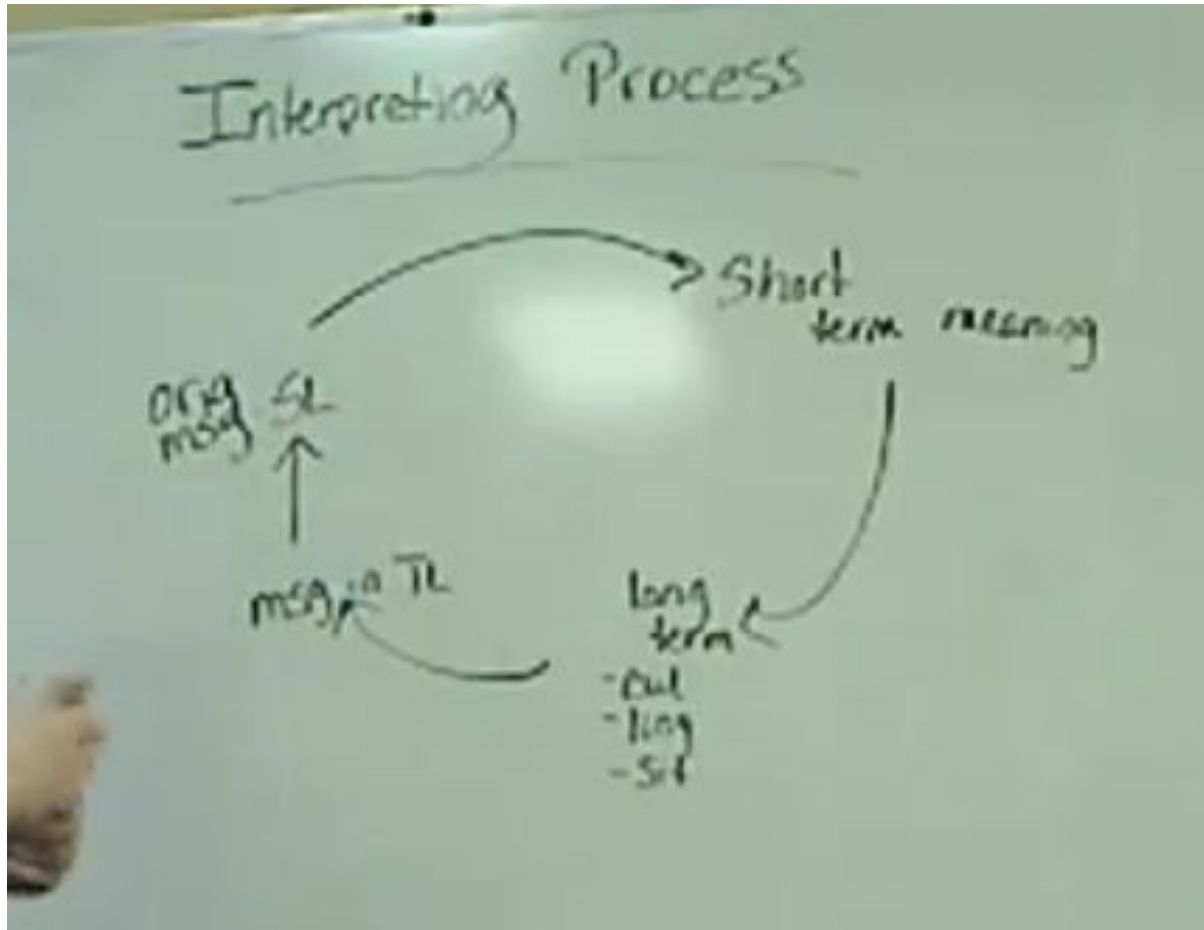

Jak probíhá samotné tlumočení?

Průběh procesu tlumočení

1. aktivní poslech originálu a jeho analýza
2. porozumění informace a uložení do operativní paměti
3. zpracování informace v kontextu vlastních znalostí a zkušeností, zohlednění kulturního kontextu
4. produkce v cílovém jazyce

Proces tlumočení

Je samotné tlumočení pouze na základě zdrojového jazyka dostačující?

Pokud ne, co tlumočník potřebuje ještě znát, aby vše zvládl přesně přeložit?

Co by tlumočník měl vědět před začátkem tlumočení

Kdo?

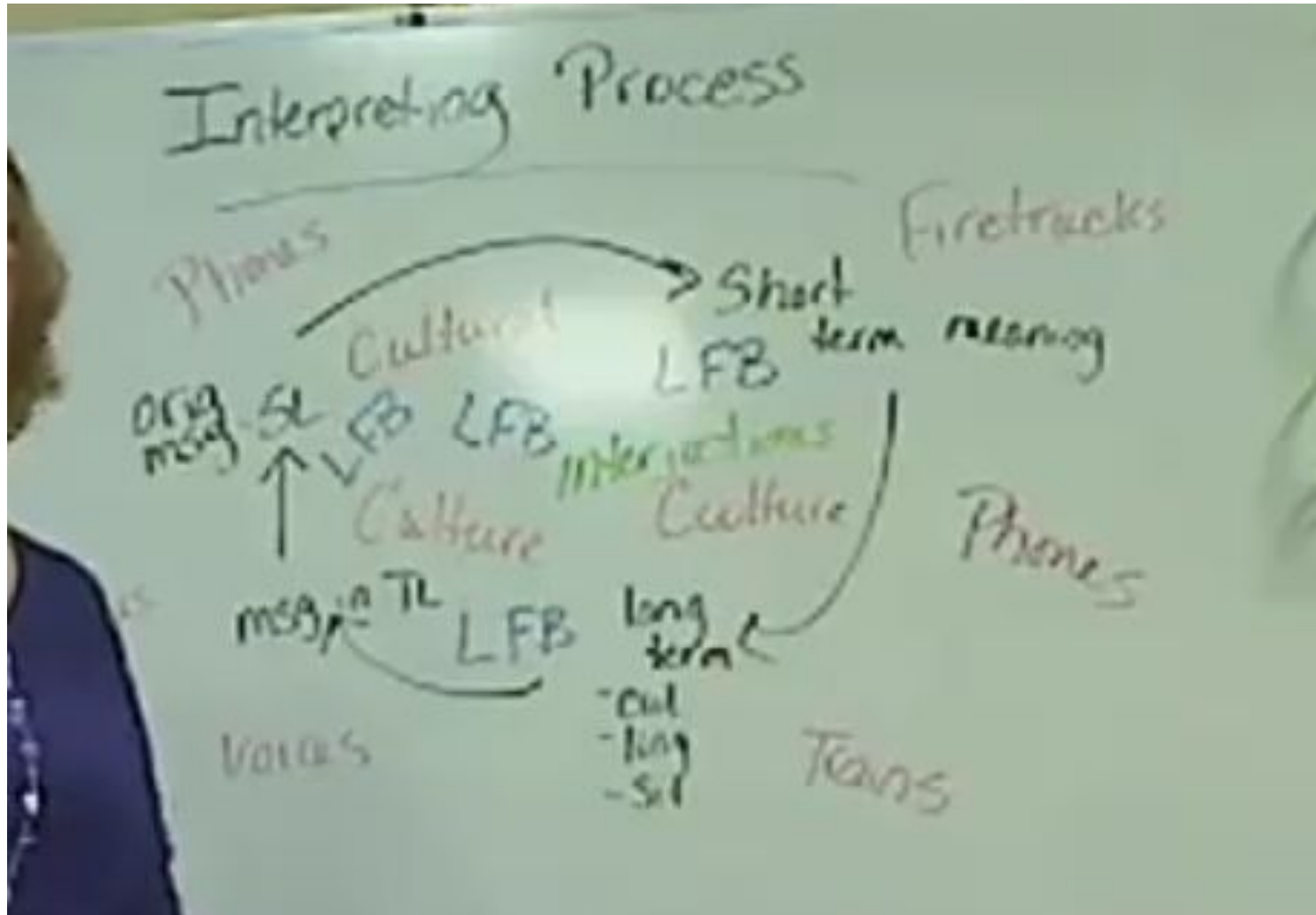
Co?

Komu?

Kde?

Kdy? Jak dlouho?

Proč?

STŘEDISKO PRO
POMOC STUDENTŮM
SE SPECIFICKÝMI NÁROKY
Masarykova univerzita

Specifika minoritních jazyků a jejich tlumočení

Specifika minoritních jazyků

- chudší slovní zásoba oproti majoritním jazykům
- užší šíře stylů
- neustálenost
- různorodost
- otázka slovníků, učebnic, literatury

Základní specifika znakových jazyků

- minoritní jazyk
- regionální různorodost
- rozdílné jazykové kompetence napříč generacemi
- chybějící terminologie
- nízká standardizace

Základní specifika znakových jazyků II

- vizuálně motorický jazyk - existence v prostoru
- odlišná funkce nemanuálních prostředků
- odlišná konstrukce textu
- velká míra simultaneity

Komplikace při tlumočení minoritních jazyků

- ekvivalence stylů
- odborné (neexistující) výrazy
- vyšší potřeba se přizpůsobovat (mluvčímu/příjemci minoritního jazyka)
- nelze se vždy spolehnout na "všeobecné povědomí"
- odlišná "hutnost" výpovědí (ZJ vs. OJ)

Literatura

NAPIER J, MCKEE R, GOSWELL D, Sign Language Interpreting, Sydney
2010

MÜGLOVÁ D, Komunikace tlumočení překlad, Bratislava 2013